

Stichting Heemtuin en Natuur-Centrum Hengelo Beleidsplan 2020

Inleiding

De Stichting Heemtuin en Natuur-Centrum Hengelo werd in augustus 2013 opgericht door drie partijen: de gemeente Hengelo, de Vereniging Vrienden van het Weusthag en de Vereniging voor Natuur- en Milieu Educatie en Duurzaamheid, afdeling Hengelo: het IVN. Bij de oprichting, maar ook nu nog, hechten alle drie de partijen belang aan een goede ontwikkeling en realisatie van het stadspark Het Weusthag. De Heemtuin met een Natuur-Centrum maakt daar een onderdeel van uit.

De Heemtuin en het aangrenzende Beleefbos zijn gerealiseerd. Reden om in te zetten op de realisatie van een functionerend Natuur-Centrum, waar ook natuur-educatie-activiteiten kunnen plaatsvinden.

Werkzaamheden van de Stichting

De Stichting is verantwoordelijk voor het onderhoud en het beheer van de tuin. Vanuit het gezamenlijke verantwoordelijkheidsgevoel is in dat kader met de gemeente Hengelo een beheerovereenkomst afgesloten. Daarin is bepaald dat de Stichting verantwoordelijk is voor het dagelijks onderhoud van het aangrenzende beleefbos. De geringe vergoeding die daarvoor wordt ontvangen komt ten goede aan het onderhoud van de Heemtuin zelf. Jaarlijks vindt door en met de gemeente een schouw plaats waarbij het onderhoud wordt beoordeeld.

Vooralsnog zijn de open zondagen van de Heemtuin gepland van half april tot en met half september (van 13.00 tot 16.00 uur). De tuin is ook geopend tijdens de werkdagen op de dinsdagen, in het voor- en naseizoen op de zaterdagochtenden en in de zomermaanden op de woensdagavond.

Daarnaast zijn er voorlichtingsactiviteiten/schoolactiviteiten gedurende 3 weken in de periodes mei/juni en september/oktober. Verder zijn er themabijeenkomsten over voorjaarsbloeiers, herfst, granen e.d. in zowel het voor – en najaar. Naar mate de Heemtuin meer vorm krijgt kunnen de openstellingen worden uitgebreid.

Werkzaamheden van de Stichting voor 2020 en verder

Als voortzetting van de werkzaamheden uit voorgaande jaren richt de Stichting zich op het realiseren van een onderkomen op de Heemtuin: het Natuur-en Educatie Centrum. Dit centrum moet gaan fungeren als onderkomen voor de vrijwilligers van de Heemtuin, maar ook dienst doen als educatie-ruimte in de ruimste zin van het woord. Vanzelfsprekend moet dit passen binnen de doelstellingen van onze Stichting.

Wij hebben hiervoor in 2016 al een visiedocument opgesteld: [Ontwikkelvisie Natuur-Centrum Weusthag](#). In het visiedocument hebben we ons beeld neergezet hoe, met welke partners en langs welke weg wij de realisatie van het Natuur-Centrum zien. In 2017 is de visie verder doorontwikkeld tot een zorgvuldig geformuleerd voorstel: [Bouw en beheer Natuur- en Educatie Centrum door Stichting Heemtuin en Natuur - Centrum, Hengelo \(SHNCH\)](#).

In 2019 is door [Studio DAT een schetsontwerp](#) gemaakt op basis van dit voorstel en de ontwikkelvisie. We zijn zeer enthousiast over de mogelijkheden die door dit ontwerp ontstaan.

De Stichting zoekt middelen en ondersteuning, financieel en/of in-natura om de bouw van het Natuur-Centrum te kunnen realiseren én exploiteren. Duurzame uitvoering van de bouw, maar ook een duurzame exploitatie is voor ons een speerpunt. De middelen voor de bouw van het Natuur- en Educatie Centrum zullen moeten worden gevonden bij charitatieve instellingen, onderwijsinstellingen, de lokale, provinciale en Europese overheid en de participatie van het bedrijfsleven. We denken hierbij nadrukkelijk aan de bouw maar ook aan natuurbeheer, duurzaamheid en cultuur historie en gaan ook op zoek naar mogelijkheden en aanknopingspunten op andere aan onze doelstellingen gerelateerde aspecten.

In 2019 zijn door vijf gebruikers van het stadspark Weusthag, waaronder de stichting verzoeken bij de gemeenteraad van Hengelo ingediend om financiële ondersteuning voor verschillende investeringen. De stichting verzocht om een startbedrag voor de verdere ontwikkelingen van het Natuur- en Educatiecentrum.

Ook de gemeenteraad is van mening dat het Weusthagpark een belangrijke groene long voor Hengelo vormt. *"Het is inmiddels een mooie plek geworden waar mensen kunnen verblijven en recreëren"*, aldus de gemeenteraad. Het besluit op meerdere verzoeken met betrekking tot het Weusthagpark luidt daarom: *"om het komende jaar te gebruiken om de aanvragers te stimuleren om te komen met één samenhangende visie op het Weusthag en deze beschikbaar te hebben voor de Kadernota 2021-2024. Een samenhangende aanpak kan naar ons oordeel helpen om er een echt burgerpark van te maken. Hiervoor stelt de raad een budget beschikbaar van € 25.000 in 2020.*

Bovendien wenst de raad € 25.000 voor 2021 te reserveren om ook direct met de realisatie van deze visie te kunnen beginnen”.

Het gaat bij de voorstellen om de volgende plannen:

- Open stellen van de combibaan HIJC;
- Design Challenge Weusthagpark;
- Aanleg Ruiterspaden Weusthagpark;
- Cofinanciering voor in co-creatie ontwikkelen en realiseren van Burgerpark Weusthag en
- Natuur- en educatiecentrum Weusthag (St Heemtuin en Natuur-centrum Hengelo).

De acties van de stichting zijn in 2020 derhalve met name gericht op de realisatie van deze samenhangende visie en aanpak.

Naast bovengenoemde actie die ook gericht is op de verdere ontwikkeling voor de bouw van het Natuur- en Educatie Centrum richten wij onze aandacht ook op verbetering van de naamsbekendheid. Daarnaast willen we ook in 2020 de contacten met collega 'groene' organisaties oprispen en uitbreiden, zodat goede relaties ontstaan en behouden blijven.

Verder willen we in 2020 starten met de werving van donateurs. We zien graag dat mensen die de Heemtuin een warm hart toedragen ook in financiële zin participeren in onze stichting en doelstellingen

Natuurlijk wordt de dagelijkse zorg voor beheer en onderhoud van de Heemtuin en het aangrenzende Beleeftbos niet vergeten en stimuleren we uitbreiding van activiteiten in de Heemtuin.

Basisinformatie

Doel van de Stichting

De Stichting heeft als doel mensen van alle leeftijden in en om Hengelo de natuur dichtbij hen te laten beleven en de betrokkenheid bij de natuur en het duurzaam handelen te stimuleren.

Door diverse acties en activiteiten wordt geprobeerd dit doel te realiseren. Het gaat hierbij om:

- het ontwikkelen, realiseren en financieel beheren van de Heemtuin en het Natuur-Centrum in het Weusthagpark te Hengelo

- het stimuleren van educatie en kennisverwerving op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid
- het stimuleren van samenwerking op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid, met belangengroepen en geïnteresseerden
- het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst met de vereniging IVN, afdeling Hengelo
- het verrichten van alle verdere handelingen, die verband houden met en ten goede komen aan bovengenoemde punten.

Zoals ook uit de [oprichtingsakte](#) blijkt wordt het maken van winst niet nagestreefd.

Financiering en schenkingsbudget

De algemene middelen van de Stichting vloeien voort uit de met de gemeente afgesloten 'Beheerovereenkomst Heemtuin- en Speelbos Weusthag Hengelo (O)'. De verdeling van deze gelden is vastgelegd in een meerjarenbegroting voor een periode van drie jaar, inclusief het lopende boekjaar, en wel als volgt:

- voor bestuurskosten circa 30%, met name vanwege de verzekeringen en deels voor het hostingpakket voor de domeinnaam.
- voor de posten aanschaf zaden en planten, gereedschap en bebording samen 25 %. Deze gereserveerde bedragen blijven bij onderbesteding gereserveerd voor de daarna komende jaren.
- voor onderhoud gebouw en hekwerk circa 32 %. Zo lang het Natuur-Centrum Weusthag niet daadwerkelijk gerealiseerd is zal onderbesteding optreden, gereserveerde bedragen blijven beschikbaar voor de komende jaren. Na realisatie van het Natuur-Centrum zullen de kosten voor energie en water een groot deel van deze post uitmaken. Ook is met het oog op groter onderhoud in de toekomst enige buffervorming in deze post gewenst.
- voor versterking van het eigen vermogen wordt circa 10 % gereserveerd.
- voor overige uitgaven wordt circa 3 % gereserveerd.

Verkrege subsidies/donaties zullen aangewend worden voor het doel waartoe subsidie/donatie is verkrege. Niet-gelabelde subsidies/donaties zullen gebruikt worden ter versterking van het eigen vermogen.

Vermogensbeheer

Met het oog op de komst van het Natuur-Centrum en de mogelijkheid te verkrijgen subsidies voor te financieren, is opbouw van een eigen vermogen gewenst. Daartoe wordt jaarlijks 10% uit de algemene middelen gereserveerd en zullen niet-gelabelde subsidies/donaties worden aangewend ter versterking van het eigen vermogen.

Organisatiestructuur

Het bestuur van de stichting bestaat volgens de statuten uit een door het bestuur te bepalen aantal van tenminste 3 en ten hoogste 7 bestuurders, waarbij het IVN, afdeling Hengelo het recht heeft 3 bestuurders te benoemen, die zonder last of ruggespraak hun functie vervullen. Het bestuur kiest zelf uit hun midden een voorzitter, secretaris en penningmeester.

De benoeming van bestuurders geldt voor 4 jaren met een herbenoemingsmogelijkheid van 2 keer. Een rooster van aftreden is opgesteld.

Bestuurders ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij kunnen slechts aanspraak maken op een vergoeding van gemaakte onkosten.

Het bestuur bestaat uit de volgende personen en functies:

de heer R. Wolthoff, voorzitter
mevrouw E. van Kleef - Visser, secretaris
de heer A. Becker, penningmeester
de heer K. van 't Hoff
mevrouw P. Paalman - Hendrikson
de heer F. Siemerink.

Historie

In de loop der jaren zijn door gemeente en particulieren diverse plannen gemaakt om van het gebied het Weusthag een landschapspark te maken. Sinds 2010 heeft ook de provincie Overijssel in het kader van haar project Investeren met Gemeenten hierin geïnvesteerd en subsidie beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van het Weusthag tot een landschapspark. Een park dat bestaat uit een grotendeels openbare groene ruimte, doorsneden door beken, verbonden met de omgeving door (wandel)routes en groene zones. Voor de ontwikkeling van het Weusthag tot een landschapspark zijn volgens het bestemmingsplan vier thema's leidend: natuur, cultuur, educatie en sport.¹ Voor de Stichting Heemtuin en Natuur-Centrum Hengelo zijn de items natuur en educatie in dit verband van belang.

De Heemtuin is een aangelegde tuin waar planten worden getoond die in Twente voorkomen. De voormalige Heemtuin lag aan de Landmansweg en bestond uit verschillende gebiedjes zoals de akkers, houtwallen, bos, moeras, heide, graslanden etc. De Heemtuin is inmiddels gerealiseerd in het grotere stadspark 't Weusthag. In het bestemmingsplan 't Weusthag – Infrastructuur is deze realisatie naast de aanleg van wandelpaden, een fietspad en de aanleg van volkstuinen vastgelegd.

¹ Bestemmingsplan 't Weusthag – Infrastructuur – gemeente Hengelo

STICHTING
HEEMTUIN & NATUUR - CENTRUM
HENGELO

In 2014 werd de bestemmingsplanprocedure volledig afgerond en werd het bestemmingsplan onherroepelijk. Na de zomer van 2014 werd in het gebied een start gemaakt met de voorbereidingen en in de loop van 2015 was de verhuizing van daarvoor geschikte planten een feit en is de huidige Heemtuin grotendeels ingericht. In het vroege voorjaar van 2016 is de tuin verder ingericht en op 23 april 2016 volgde de officiële opening van de Heemtuin en het naastgelegen Beleefbos.

In 2017 en 2018 is hoofdzakelijk en voortvarend gewerkt aan de verdere invulling van de Heemtuin en het Beleefbos. Het Beleefbos heeft in september 2018 het officiële certificaat van goedkeuring mogen ontvangen van [Tüv Nederland](#). Daarnaast heeft het Weusthagpark, waar de Heemtuin en het Beleefbos onderdeel van zijn ook in 2019 een [Green Flag-award](#). Een mooie waardering voor veel werk en goed onderhoud.